

Hallituksen vastineet arviointikertomuksen 2024 huomioihin

Lapin liiton hallitus 29.9.2025

Lapin liiton hallitus kiittää tarkastuslautakuntaa selkeästä vuoden 2024 arviointikertomuksesta ja antaa seuraavan vastineen tarkastuslautakunnan tekemiin huomioihin seuraavasti:

Hanketoiminta

Tarkastuslautakunta on tarkastellut arviointikertomuksessaan Lapin liiton hanketoimintaa. Tarkastuslautakunta on todennut, että ”Useita hankkeita on parhaillaan käynnissä ja niille on saatu rahoitusta EU:n kuntarahoituksesta. On hyvä, että Lapissa toimii liitto, joka ajaa alueen yhteisiä etuja, tukee kuntia ja hakee rahoitusta.”

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota Lapin TE24-koordinaatiohankkeen vaikutusten ja saavutusten saatavuuteen todeten, että ”Lapin TE24-koordinaatiohanke on päättynyt, mutta sen vaikutuksia ja saavutuksia ei ole saatavilla. Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää, että tulevaisuudessa päättyville hankkeille tehdään kattava vaikutus selvitys.”

Maakuntahallituksen vastaus:

Hankkeiden vaikuttavuuden arviointi Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman rahoitushakemusten käsittelyssä

Rahoittaja tekee rahoitushakemusten teknisen tarkastuksen ja arvioi hakemukset Uudistuva ja Osaava Suomi -ohjelman mukaisten yleisten ja erityisten valintaperusteiden mukaisesti. Yleisissä valintaperusteissa arvioidaan hankesuunnitelman konkreettisuutta, tunnistettua tarvetta ja kunkin erityistavoitteen tuloksellista toteutumista. Kehittämishankkeen tulosten tulee olla yleisesti hyödynnettävissä ja tuella tulee olla yksittäistä yritystä laajempi aluekehitysvaikutus. Lisäksi arvioidaan, onko tuensaajalla edellytykset vastata toiminnan jatkuvuudesta hankkeen jälkeen.

Erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa tarkastellaan hankkeen sisältöä, kuten hankkeen elinkeinolähtöisyyttä, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan hyödyntämistä osana toimenpiteitä ja yhteistyötä elinkeinon ja tki-toiminnan välillä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan hankkeita arvioidaan siitä näkökulmasta, kuinka koulutuksen kehittämistoimenpiteet vastaavat Lapin avaintoimialojen osaamistarpeisiin ja / tai hakijana olevan tutkimus- ja koulutusorganisaation elinkeinoelämäyhteistyöhön. Hankkeita arvioidaan myös sen perusteella, kuinka hyvin ne toteuttavat Lappi-sopimuksen ja älykkään erikoistumisen strategian tavoitteita.

Rahoittaja arvioi, onko kohderyhmän tarpeita selvitetty etukäteen ja onko kohderyhmä sitoutettu hankkeeseen. Tämän pohjalta arvioidaan, millä tavoin hankkeelle asetetut numeeriset tavoitteet ovat linjassa hankesuunnitelman mukaisten tavoitteiden ja tulosten kanssa. Numeeriset tavoitteet koskevat muun muassa osallistuvien yritysten lukumäärää hankkeissa.

Ennen maakunnallista lausuntokierrosta (MYR sihteeristö ja MYR) hankkeet yhteensovitetaan Lapin rahoittajien yhteisessä hanketyöryhmässä, jossa keskustellaan hankkeiden vaikuttavuudesta ja mahdollisista päällekkäisyyksistä muiden hankkeiden kanssa.

Vaikuttavuuden arviointi hankkeiden toteutuksen aikana

Rahoituspäätöksen saaneille hankkeille pidetään rahoittajan järjestämä aloituspalaveri, jossa käydään läpi rahoituksen käyttöön liittyvät ehdot ja ohjeistukset. Aloituspalaverissa käsitellään hankkeen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Hankkeiden vaikuttavuutta seurataan hankkeiden ohjausryhmissä ja maksatushakemusten käsittelyn yhteydessä. Ohjausryhmän kokousten yhteydessä tarkastellaan hankkeen numeeristen tavoitteiden saavuttamista ja ohjataan hankkeen sisällöllistä toteutusta hankesuunnitelman mukaisesti. Tuensaajalla on velvollisuus raportoida rahoittavalle viranomaiselle hankkeen toimenpiteiden toteutumisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Hankkeen toimintaa ja tuloksia kuvaava seurantaraportti laaditaan maksatuskausittain. Rahoittaja arvioi maksatushakemuksen yhteydessä, onko hanke saavuttanut toteutusvaiheensa mukaiset tavoitteet ja tulokset. Myös numeeriset tavoitteet raportoidaan maksatuskausittain ja rahoittaja arvioi niiden riittävyyttä ja luotettavuutta.

Loppuraportissa tuensaaja kokoaa yhteen koko hankkeen toiminnan ja tulokset. Tuensaaja arvioi onnistumista ja kuvaa, kuinka hankkeessa kehitetty toiminta jatkuu hankkeen jälkeen. Rahoittaja arvioi loppuraportin perusteella hankkeen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta mutta myös pidemmän aikavälin vaikutuksia.

Jatkossa maakunnan omista hankkeista voidaan toimittaa loppuraportit tiedoksi Lapin liiton hallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.

Sisäinen valvonta ja hankinnat

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota arviointikertomuksessaan sisäisen tarkastuksen kohteena olleisiin Lapin liiton hankintoihin ja niihin liittyviin ohjeituksiin ja toimintamalleihin. Tarkastuslautakunta kysyy, onko Lapin liitossa ryhdytty sisäisessä tarkastuksessa esiin tulleiden seikkojen korjaustoimenpiteisiin.

Sisäisen tarkastuksen suosituksia kehitystoimenpiteiksi ovat mm. ohjeiden päivittäminen, hankintojen vastuuhenkilöiden nimeäminen, hankintastrategia ja vuosittaisen hankintasuunnitelman laatiminen kehitetään ja huomion kiinnittäminen yhteisten sähköpostilaatikoiden käyttöön ja oikeuksiin.

Maakuntahallituksen vastaus:

Lapin liitto huomioi sisäisen tarkastuksessa esille tulleet kehitysehdotukset aina osana seuraavan vuoden toiminnan suunnittelua. Keväällä 2025 annetun sisäisen tarkastuksen huomiot tulevat näin ollen huomioiduksi viimeistään vuoden 2026 toiminnan suunnittelussa. Mahdollisia epäkohtia on kuitenkin pyritty korjaamaan mahdollisimman pikaisesti huomioiden käytettävissä olevat resurssit.

Sisäisen tarkastuksessa esille tulleiden seikkojen johdosta Lapin liitto on päivittänyt hankintaohjeen, ja maakuntahallitus on hyväksynyt sen kokouksessaan 25.8.2025 § 91. Hankintaohje on päivitetty vastaamaan nykyistä kansallista ja EU-lainsäädäntöä ja niiden kynnysarvoja. Samalla pienhankintojen

hankintarajoja päivitettiin vastaamaan nykypäivän tasoa. Uusi hankintaohje kumosi aikaisemman Lapin liiton yleiset hankintaohjeen (11.12.2007). Pienhankintaohjeen tarpeellisuus tullaan arvioimaan ja tarvittaessa tekemään siihen tarpeelliset päivitykset.

Hankintojen vuosisuunnitelman osalta maakuntahallitus toteaa, että aiemman toimintatavan mukaisesti hankintojen vuosisuunnittelu toteutetaan osana toimintasuunnitelmaa ja talousarviota. Lapin liiton talousarviossa on huomioitu tulevat hankinnat niin vastuualueiden kuin luottamustoiminnan osalta. Näin hankinnat muodostavat luonnollisen osan viraston toimintaa ja toiminnan kehittämistä. Lisäksi hankkeet budjetoivat ja suunnittelevat hankinnat annetun rahoituksen puitteissa.

Toimitilakysymykset

Tarkastuslautakunta on kuulemisissa havainnut, että Lapin liiton kiinteistön myyntiaikeet eivät etene. Kun toiminnallinen paine myynnille on, ei siinä tulisi enää tarpeettomasti hidastella. Kiinteistön myynti ei ole osoittautunut helpoksi ja huomioiden yleinen taloustilanne ja kiinteistömarkkinoiden tämänhetkiset suhdanteet, on syytä myös varautua siihen, että myynnistä voi tulla Lapin liitolle tappiota. Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä on aina arvioitava kiinteistön kirjanpitoarvon sekä todennäköisen myyntihinnan välistä mahdollista eroa.

Maakuntahallituksen vastaus:

Maakuntahallitus on seurannut tiiviisti haasteita viraston toimitilakysymyksissä. Maakuntahallitus tulee arvioimaan tulevan tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä Lapin liiton omistamien Vilhontalon kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvon ja tekemään siihen tarvittavat kirjaukset. Kiinteistöyhtiö Vilhontalon käynnistämien sisäilmaselvitysten ja yhtiökokouksen käynnistämisen kaavamuutosselvityksen edetessä maakuntahallitus pystyy aikaisempaa täsmällisemmin arvioimaan osakkeiden kirjanpitoarvoon liittyvät muutostarpeet.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta kiinnittää omaan toimintaansa huomiota. Kokousten sihteerinä on toiminut tilintarkastajayhteisön tilintarkastaja. Toiminnallisesti olisi järkevämpää, mikäli sihteeri olisi Lapin Liiton sisällä toimiva virkahenkilö. Näin puheenjohtajalla olisi luonteva työpari organisaatiosta. Tilintarkastajalla tulee olla puhe- ja läsnäolo-oikeus tarkastuslautakunnan kokouksissa.

Maakuntahallituksen vastaus:

Maakuntahallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen tarkastuslautakunnan sihteerin osalta. Muutosta on Lapin liiton hallinnossa suunniteltu yhteistyössä tarkastuslautakunnan kanssa ja asia on huomioitu tarkastuslautakunnan käynnistämässä tilintarkastusyhteisön kilpailutuksessa. Lapin liiton näkemys on, että tarkastuslautakunnan sihteerinä toimisi jatkossa Lapin liiton hallinnon suunnittelija. Uusi toimintatapa on tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön uuden tarkastuslautakunnan toimikauden käynnistyessä.

Henkilöstö

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt tarkastuskertomuksessa huomiota henkilöstön riittävyys ja hyvinvointiin. Riskitekijöiksi tarkastuslautakunta on maininnut henkilöstöresurssien vähäisyyden

tarpeisiin nähden.

Maakuntahallituksen vastaus:

Maakuntahallitus tunnistaa Lapin liiton resurssien rajallisuuden suhteessa sen toimintaan ja sille asetettuihin tavoitteisiin. Liiton toiminta- ja taloussuunnittelussa resurssien riittävyyden varmistaminen suhteessa tehtäviin on jatkuva haaste. Toiminnan vaikuttavuuden ja laadukkaan tekemisen turvaamiseksi Lapin liitto priorisoi tehtäviä ja pohtii keinoja prosessien tehostamiseksi.

Lapin liitto on asiantuntijaorganisaatio ja sen toiminta perustuu vahvaan asiantuntijaosaamiseen eri tehtäväalueilla. Resurssien rajallisuuden takia riskinä on tunnistettu mm. asiantuntijoiden sijaisuusjärjestelyt. Kriittisten toimintojen osalta on pyritty varmistamaan sijaisuusjärjestelyt. Maakuntahallitus toteaa, että resurssikysymysten huomioiminen vuosittain toiminta- ja taloussuunnittelussa on erittäin tärkeää.

Resurssihaasteista huolimatta henkilöstön hyvinvointi on hyvällä tasolla ja panostuksia sen ylläpitämiseksi tehdään jatkuvasti. Keväällä 2025 toteutetun Lapin liiton työhyvinvointikyselyn tulokset ovat positiiviset.

Pohjoiskalotin neuvoston kustannukset

Tilinpäätökseen 31.12.2024 on jaksotettu kuluja, jotka perustuvat arvioon Pohjoiskalotin neuvoston kustannuspaikan 250 kustannuksista ajalta 1.1. – 31.3.2025. Kustannukset on raportoitu osana Pohjoiskalotin Neuvoston vuoden 2024 toimintaa Pohjoismaiden ministerineuvostolta saatavaa rahoitusta varten. Vuodesta 2025 alkaen Pohjoiskalotin Neuvoston hallinnointi on siirtynyt pois Lapin Liitolta, eikä kuluvalle vuodelle ole myönnetty rahoitusta.

Maakuntahallituksen vastaus:

Pohjoiskalotin neuvoston sihteeristö on toiminut vuoden 2024 loppuun saakka Lapin liitossa. Vuonna 2024 Pohjoiskalotin neuvosto päätti kolmivuotisesta kiertävästä puheenjohtajuudesta sekä sihteeristön toimimisesta jatkossa kulloinkin puheenjohtajana toimivan maakuntahallitusten, lääninhallituksen ja maakuntaliiton alaisuudessa. Vuoden 2025 alusta lukien sihteeristö on toiminut Region Norrbottenin yhteydessä.

Lapin liitolle on aiheutunut kustannuksia vuoden 2024 Pohjoiskalotin neuvoston tilinpäätöksen laatimisesta. Pohjoiskalotin neuvoston toiminnasta aiheutuvat kustannukset on käsitelty Lapin liiton kirjanpidossa samoin periaattein kuin oman tuotannon hankkeet, jolloin hankkeen päättyessä kaikki siitä aiheutuneet kustannukset pyritään kirjaamaan kirjanpitoon mahdollisimman tarkkaan, vaikka ne toteutuisivatkin hankkeen päättymisen jälkeen. Lapin liitolle ei ollut myönnetty rahoitusta Pohjoiskalotin neuvoston toimintaan vuodelle 2025, joten sen toiminnasta aiheutuneet päättymisen jälkeiset kustannukset oli laskutettava etukäteen.

